

Naša Sloga izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmota 1 for.; razmierno za pol god. 1 f. a za kmota 30 novč. Izvan carvine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ *Nar. Post.*

Oglasi se primaju po navadnoj cioni. Pisma noka se šalju platjenc poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dupisi se novrađaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se *Via Nuova N.º 4 piano I.*

Godina IV.

U Trstu 16. Decembra 1873.

Broj 24.

Poziv na predplatu.

Osobito ovo ljeto, u vrijeme naših izborah, imao je lahko svaki pravi rodoljub spoznati potrebu i korist, koju može donieti nesamo posebnim ljudem, nego i cielomu občinstvu list, koji istinito zastupa i brani prava i pravicu našega trpećega naroda. Uvjereni, da smo i mi odkad izdajemo ovaj naš list učinili, što smo mogli za dobro i korist naše bratje toll u Istri koll i drugdje, pozivamo naš puk, da se i ovo ljeto na novo još u većem broju na naš list predbroji. Ciena listu ostaje ona ista, koja bijaše i dosle, t. j. 2 for. na ljeto za predbrojnik prvoga reda, a 1 for. na ljeto za predbr. drugoga reda. Predbrojnikom drugoga reda, to jest kmetom, koji su zadovoljni, da im više islišakah *Naše Sloge* pod jednim jednim imenom i pasom šaljemo, nakloni smo šlati i ovo ljeto uz lanjske polaksice. Samo molimo p. n. predbrojnik, da se na vrijeme predbroje i ukupno novee pošlju kroz poštarSKU napatnicu; pa da ako kadkada radi ma koga uzroka nebi primili lista, neka nam to jave nezapečevanim pismom, napisavši izvana, na njem „Reklamacia.“ Još jedan put pozivamo one naše štovane predbrojnik, koji nam još ovoletnu predplatinu duguju, da nam ju svakako do kraj ljeta pošlju. Konačno prosimo sve štovane rodoljube, da nas i pisanjem marljivo podupiraju, i to ne radi uzroka, da nam laglje bude, nego jedino, da uvijek koristniji i ugodnij budemo našem milomu narodu, za koga ovaj list izdajemo.

U Trstu 16. Decembra 1873.

Uredništvo.

TELEGRAM.

Prenuzvišenomu Gospodinu Dr. Rechbaueru, Predsjedniku carevinskoga vieća u Beču.

U sjednici, koja se držala dne 24. proš. mjes. u večer, Vaša je Prenuzvišenost blagozaželila imati dopušćenje, da zmogne javiti poslanikom te visoke kuće dan prihodaše sjednice i obseg njezina djelovanja.

Jer je velik broj članovah visoke kuće imao prisustvovati djelovanju pokrajinskih saborah, koji su dne 26. prošloga i odnasno dne 6. tek. mjes. otvoreni bili, pa jer se tada nije ni mislilo, da će se zastupnici na carevinskom vieću u toli kratko vrijeme imati opet sastati; odputovah dne 28. proš. mjes. u Zadar, moje obično stanovanje, pošto bijah oznanio kancelariji visoke kuće moj odlazak kanoti i njegov uzrok.

A da je Predsjedništvu visoke kuće moje sadanje stanovanje poznato bilo, vili se iz toga, što mi je dan posle moga odlazka odpremilo po Pošti visoke kuće u Zadar stenografičke zapisnike zadnjih dviuh sjednicah, koje sam ja pred više danah i primio.

Jer je pa, kako čujem, za danas naređena sjednica visoke kuće, i jer ja dosad nisam dobio o tom od visokoga Predsjedništva nikakva izvješćenja, prisiljen sam radi toga protestirati proti svemu onomu, što bi u toj visokoj kući moglo biti protresano i zaključeno bez mojega sudjelovanja.

Vaša će Prenuzvišenost blagoizvoliti, da se ovaj Protest pročita u dojdućoj sjednici visoke kuće.

Dubokim pođitajem, Vaše Prenuzvišenosti

U Zadru 10. Decembra 1873.

najsmjerniji

Dinko Dr. Vitezić

poslanik na carevinskom vieću.

Pčelarstvo.

X.

Preseljivanje ili prenašanje ulah.

Kad već pčelo neimaju paša u jednom kraju, treba je prenesti u drugi, gdje se je obilno nahodi. Trud, što ga u tom poslu bude imao, hoće se gospodaru dobro naplatiti. Prenašanje ulah treba uvijek obaviti po noći, i to navlaštinu ili napošnim pčelaskim vozom, kao što se u mnogih mjestih i običava. Među tim pako nesmie pčelam zraka uzmanjkati, jer bi se drugo preveć sgrijale i dodar lahko zadušilo.

U večer, prije nego li ule ili košnice na voz položiš, dobro je zapri, a spred i odzad naredi škulju i utlom ju latom pokrij. Ule položi na voz jedan za drugim i tako je osjguraj, da se u voženju negiblju, pa jih zato niti nesmieš preveć naložiti na jedan te isti voz. Ako voziš s konji li s voli goni pomalo, navlastito po slabih putih. U vrijeme vožnje već puti prisluhni, da li morda pčelo nešumo u kojem ulu; to se dogodi ako je pčelam prevruće, i tada odpri odmah jedan kut ula, da pčelo odahnu. Ako treba, to se može osobito po noći i pri svih ulah učiniti, jer itak po noći pčelo neće odletiti, nego kako pođne dan, opet je zapri. Ako je put dalek, i nije ti moguće u jednu noć dospjeti do namjenjena mjesta, tada postoj gdje pri cestu, pusti pčele kroz dan letati i s večer opet je zapri. Kad pako pčelo na novo namjenjeno mjesto porediš, poredi je, ako je moguće, uprav onako kao što su i prije stale, jer se tako pčele u letanju neće pomutiti. Po tom odpri škulje na svih ulah kao bijahu i prije, a zapri one šupljom latom pokriveno. Prije nego li otidješ, pregledi dobro sve ule i vidi, nije li se u vjih što kralovah ili sataovah podrte. Podrte i medom napunjeno krulo digni iz ula, a prazno pusti i uvrsti je med ostale. Slabim il utrogim ulom podaj s početka meda, da se pomognu; nu kad si naučio ulo prevesti, nemoj je prenašati prije, nego li je počela jurve dobra paša.

XI.

O čišćenju meda.

Pčelo gojimo osobito radi dvoje koristi, radi meda naimo i radi voska, što one jedine znaju tako liepo i obilno prirediti. Ako pak želimo te dve stvari u bolju našu korist obrnuti, treba da vosak od meda razlučimo, što se najboljim uspjehom

na slijedeći način učiniti može. Najprvo mi je napomenuti, da se krulovi ili satovi sa medom dugo vremena držati nesmiju, jer miši, mravi i mube lahko do njih dopru i je ognjuse, il pako pčele i ose odnesu; pa zato što prije možeš, lati se djela. Pripravi dakle više zdjelah, liepo osnaženih i preberi satove. Uzmi u ruku svaki sat, odreži što je prazna voska, i postavi ga u prvu zdjelu ukupno sa ostalim vošćenim drobišem. Liepe bijele i čiste satove metni u drugu zdjelu; sve žute i rujave u tretju, a u četvrtu sve crne i takove satove, koji su većinom samo s cvjetnim prahom napunjeni.

Po tom zgnjavi dobro žlicom satove, koje imaš u drugoj zdjeli, metni je u vruću peć, da se med dobro uzgrije i čekaj da se ohladi; doskora vosak će se na vrh skupiti, a odz dol ostati će ti najsladji med.

Nekoji gospodari pako srežu najbolje satove u rešeto, postave podanj zdjelu, metnu sve med zaprta okna, i ondje ostave dok se med od sunčane vrućine nesgrije i u zdjelu neizcedi.

Druga vrst satovah, kojih najviše ima, žute il rujave je boje iliti kolura. Takove satove sreži u velik i čist lonac, i pridruži jim takodjer vosak od prva meda. Zatim metni lonac u vruću peć od kruha, izvadi ga drugi dan opot pažljivo iz peći; i tako odzgor imat ćeš ploču voska, a odz dol sve med. Isto tako metnuti možeš lonac u kotao vruće vode, podneti jošte malo oganj pod njim, to kad vosak stupi na vrh, digni lonac iz kotla i postavi ga na stran, da se ohladi. Ako ti drago još bolje med očistiti, prociedi ga kroz gustu sito, il pa već danah zajedno pobiraj ga s lonca žlicom.

Crno satove i s cvjetnim prahom napunjeno, uzgrij i zgnjavi ukupno sa voskom liepa meda, u kom još uvijek nešto meda ostane. Ovomu medu primješaj četrti diel vode i postavi na malo ognja da zavrije; po tom poberi med, dok posve nesugusno, dohar će ti biti za domaću porabu.

Jer u zgnjavljonih vošćenih grudah, jošte uvijek nešto meda ostane, spravi sdrohijene grude s vodom u velik lonac, postavi ga na oganj, dok se grude dobro uzgriju, tor je opot dobro stlađi; tu sladku vodu prociedi kroz platno, i metni ju u kakav sudić, gdje je prije bio ocat iliti kvasina. Zatim metni na sunce, na kakvo gorko mjesto, dodavši nekoliko vinskoga octa; nakon 14 danah, sve što je nečista, doći će na vrh; nu u to vrijeme treba da svaki dan doliovaš u sud octa il mlađne vode, da uvijek pun bude. Kad već nevrice, tad se zamaši, i medena će kvasina nakon nekoliko tjednah dobra biti za porabu.

Navlastito u Kranjskoj, medeno je pitje dobro poznato: i pripravlja se ovako. Uzmi 1 diel meda i 6 ili 8 dielah vode; kuhaj oboje na malenom ognju i svu pjenu dobro poberi. Kad je već med tako zakuhao, da novozneseno jaje na dno nepade, digni ga s ognja, da ohladi, po tom prelij u sud i postavi na mjesto, gdje je 12 stopnjah vrućine, da ondje vrije. Za 6 tjednah prelij med u drugi sud, al ga dobro nezamaši, pa kad vrieti prestane, stodi ga u staklenice i dobro je začepi. Nakon nekoliko tjednah imati ćeš dobro pitje.

D o p i s i.

U Trstu.

Mnogi me pitaju, što radi sabor Porečki. — Iz Poreča mi nitko nepiše, pa neznam svojim prijateljem odgovoriti, nego da potrpe, dokle im se po mladom ljetu napiše u poretne ili šturalno knjžiže, pa će se onda svaki moć ovjedožiti, da naša Istra sve već napreduje u — prirezih ili adiconalnih. A govori se, da će se ovaj put i nečim drugim pomaknuti Istra u napriedak: misle naime nekoji mudri doktori porečki uzeti u službu nekoga Furlana, kojemu će Istrani plaćati tri tisuće fiorinah na ljetu (dakle toliko, koliko se plaća kapitanu Viduliću), i to u ime, da ta Furlan uči težake po Istri, kako se u Furlaniji brajde sado, turkinja i sirak kopaju. O srećna Istro, od sad unapriedak neće te mučiti glad i nevolja! — Iz Tršćanskih pako novinah doznajem neke stvari, koje se dogodiše u Poreču, doista čudnovate stvari i vriedne, da ih i seljaci doznadu. Sveta vjera nas uči, da su

Krišćani dužni Bogu se moliti za svjetovna poglavarstva, jer to je po riečih sv. Pavla: „Dobro i prijatno Spasitelju našem Bogu, a i vjernikom spasivo, da tih i miran život poživimo u svakoj pobožnosti i poštenju.“ I doista dobri i vjerni podanici su radoštno Bogu priporučali presvjetloga cesara dne 2. ovoga mjeseca. Novine „Osservatore Triestino“ su povjedale, da je i u Poreču bila u onaj dan pjevana misa, da su na nju došla mjestna poglavarstva, Junta i zastupnici, Bembo, Bogović, Grubiša, Marotti i Parisini. A gdje su bili drugi zastupnici našega sabora, Amoroso, barun Kamalić itd. da ne dojdose u crkvu? Jeli im bilo zima, pa su se sunčali u vrijeme sv. mise kraj mora na rivi, ili ih je zadržao koji drugi uzrok, za koji znadu samo oni. Nu za to ja nimalo nehajem, samo to mi je žao, što neki njih zastupaju i naše kmete, kojim se gadi na tako ponašanje, pa imaju pravo i dužnost ošito reći svim i svakomu, da svi naši ljudi, a s njimi i talijanski puk osudnju i preziru takovo držanje. — Nu mnogim zastupnikom nije bilo ni to dosta, nego su dne 6. ovoga podigli tužbu u javnoj saborskoj sjednici, što je „Osservatore“ razglasio njihovo nepohvalno ponašanje i rekli crno na biolu: „Da oni za ono, što čine, nisu dužni dati razloga nikomu, nego samo sobi, pak ako ih je volja i onim, koji su ih izbrali za sabor u Poreču. „Osservatore“ nije ni rieči rokao o njih: zašto se dakle jade? Moni se čini, tako se brani, kad ga nitko netuži, taj tim dokazuje, da je krivac. Paži, dragi čitatelju na ono besjedo: samo sobi. Za sve, što god činimo, imamo dati razlog Bogu i svojoj svijesti ili dušavnosti, a gore spomenuta gospoda vele, da neznadu za gospodara naš sobom, da mogu činiti, što se hoće njim, a ne puku, koji jih je poslao u Poreč za to, da se oni neskrbe za sebe nego zanj, da nečine ono, što se njim ljubi, nego ono, što je na korist i poštenje puku, drugače ih neide ime, da su zastupnici puka, nego samo svojli. A što je smiešno nad svaku smiešnost jest to, da je dvacosterica zastupnikah dala upisati u saborski zapisnik ili protokol svoju pritužbu; pa tako će se Bog zna do kada očivati grdna uzpomena u Istri, da se oni nepotrudise dne 2. prosinca do crkve u dokaz svoga poštovanja prama našem zakonitomu cesaru i prama puku, kojega zastupaju, u dije ime ja iz svoga srca uzkljukujem: „Živio naš presvjetli cesar, Franjo Josip I. nobrojena ljetna!“

Grobnik u prosincu 1873.

Željeznica Karlovac-Rieka postala je činom, pa sa ovim faktorom mora puđanstvo, stauujuće medju Karlovac-Riekom i Kučevlje-Ogulinom, računati, ako neće, da se upropasti; jer je željeznica trgovini lesarije posve utamaula prvobitni patriarkalni pravac, po kojem je do sada poslovala. Uz to su nekoja vlasteljstva pridela na veliko štediti već do skrajnosti u obće upustošene šume; pa je tako radnja i bivša kirijaška zasluga na malenkost spala. Tomu zlu doskožiti koliko je više moguće, jest najprešnije, puđanstvo kroz dobre ceste postaviti u svezu sa Karlovačkom željeznicom i gospodarstvo podignuti. A postignuti će se ovo obođvoje jedino tada, ako se vlada svojski zato zauzme, promislivši, da u rečenom obsegu stanuje preko 100,000 dušah, koje će se većim dielom morat izsceliti, ako im nebude na skoro pomognuto.

Razmatrajućemu ovo moje mnucje, naslonjeno na osobno proučenje ove bitnosti, budi mi dozvoljeno i pokazati, što bi se moralo učiniti.

Najglavnija stvar, kako rekoh, jesu komunikacije, bez kojih biteti podignuti trgovinu i gospodarstvo, bila bi misal jalova. Na dnevnom redu i najprešnije stoji, da se cesta Gerovo preko Cernogluga u Delnice do železničkoga kolodvora zagradi, jer ne samo da je sramotno za Hrvataku, a još više za uzejnu vladu, da sav kotar Čabarski nelma jedne dobre i vlastite ceste, koja bi ga spajala sa Primorjem, jedino njegovo utočišće u svakom obziru, sastojeći njegovo bitisanje jedino iz proizvoza radjevine šumske, pa malenkosti voća i nešto masla. A joj nevolje, koliko ženah nije postradalo, prisiljenih nuždom u najgrozniju dobu zime boriti se više danah nevremenom preko grobničkih visokih planinah, da strže u Primorju do 1 f. 50 novč. vriednosti, pa da ovom svotom pribave nešto hrane za gladujuću si čeljad! Protivno nastati će, kada onaj kotar bude spojen dobrom cestom do željeznice u Delnicah, jer

tada radi polakšicah komunikacije usredotočiti će se trgovina u kotaru samom i odbavljati za nekoliko urah, dočim sada trebujesh žrtvovati i danah, a i narodu će procvasti tri koristi, i to štednja žrtvah i tolikih dangubah, prodatat će u razmjerju skuplje svoj pridjelak, a napokon bit će mu olakkoćen uvoz brašna, uz polakšicu najmanje od 80 novčićah po centu.

— Budi rečeno, da za ovu toli nuždu cestu molili su stanovnici kotara Čabarskoga nebrojenih putah, a i u glavnoj skupščini Županije riečke bi češće povedena ozbiljna rieč u smislu i predstava na visoku zemaljsku vladu podnešena, al... uzalud; sve molbe ostadoše glas vapijućega u pustinji. Čudim se i nemogu pojmiti, zašto nijedan zastupnik onoga kotara nije na saboru u Zagrebu ma niti rieči u poslu ikad izustio.... A nemogu razumiti, ni kako je sadašnja vlada, kad je opridjelila 500,000 forintih za različite komunikacije, mogla pustiti s oka ovu toli nuždu cestu?.... a borme ovaj kotar iz mnogih važnih razlogah zaslužuje najpreču pozornost, ako i nebi bilo drugih, nego taj, da žiteljstvo njegovo strada. Zaslužuje pako osobitu takodjer pozornost, jer u tom kotaru kroz sagradjenje dobrih komunikacijah, koje bi ga postavilo u savez sa južnom željeznicom u Rakoku (kotarska cesta do Prezida) i Karlovačkom u Dolnicah, ovaj kotar tada ne samo da bi bio dovoljno obskrbljen, nego bi kroz svoje nadzemno i podzemno blago usredilo i susjedna sela, buduć bez dvojbe, da u sebi krije prostrane železove rude, sumpora, mramora, a možda i kamena ugljevoja. Dosljedno gori navedenoj, sa zgraditi se imajućoj cesti, nesmi vlada zaboraviti na onaj dio pučanstva istog kotara i kotara Dolniškog, koji živi uzduž rieke Kupa od izvora do Podstlene. Ovaj dio nezahitova osobitih žrtvah. Zadosta da se zagradi nova cesta iz Dolnicah do Broda po trasah pokojnog podvojvode Vukosovića (u arhivu uprave Lužinske ceste u Karlovcu) u daljinu jednu milju. Ovakva cesta će povući na se pozornost i Ljubljanskoga okružnoga poglavarstva glede njegovih kotarah Ribnice i Kočevja, koji kotari posvo na Kupu nagiblju, a tjerali bi i prvostranu trgovinu sa našom županijom i bivšom Krajinom, osobito Ogulinom. Nebi škodilo, kad bi naša visoka vlada u pogledu piznanila ono poglavarstvo, da i ono svoj diel ceste iz Kočevlja do Broda popravi. Nedvojim pako ni najmanje, da za gradjevinu napomenute ceste bi zemaljska vlada pozvala u pomoć sadašnju vlastelinku brodske gospodšćine, nj. visost kajejstaju Thurn-Taxis u Regensburgu, da bi se ova i odazvala tim više, što bi baš njezina gospodšćina i najveću korist s toga crpila, buduć usredotočona ne samo na ovoj cesti, nego i na onoj, u prvoj točki napomecutoj.

Kada već pomenuli ovu vlastelinku, neće biti zgorjegja, da baš iz trgovačkoga gledišta opozorim našu vladu na istu. Ja mislim da ova moguća finacjalna sila je do sada jedina, koja se u naših gorskih predelih pomolila i koja bi kadra otvoriti trgovačkomu svijetu sve ono blago, što podzemno u naših šumah gorskoga kotara sakrito leži, imajući takodjer velik naravski faktor u pomoć, a taj su rieke Kupa i Kulpa, nebrojeć ovamo toliko manje ali nemanje važne potoke, kako Mala Voda, Lešnica, Belavodica, Razloganka, a dosegnuvši vlastelinka svoje namjere da si može kupiti i gospodšćinu Fužine, tada i „Lišanka“ — sve ukupno toliko moguće sile, da netroba goriva materijala za podići različite velike tvornice. Ovo vlastelinstvo, u koliko sam mogao čuti, bi zbilja i takvih nakanah imalo, kada nebi bilo prestrašeno predsudami Bavarških pridjelah o Hrvatskoj, pa njezinih turskih komunikacijah i mnogih uplivnih još većih zalah. Do zemaljske vlade je dakle stalo toj mogućoj i uplivnoj vlastelinki kroz dobre komunikacije, pa europejsku u svakom smislu dobru i poštenu upravu te bavarške presude uništiti i dokazati, da se u Hrvatskoj rado njeguje svaki, koji za Hrvatsku dobro misli.

MLADA ISTRIJANKA.

Mlada sam ja Istrijanka,
Ljepote sam divni cviet,
Kano jelva rastem tanka,
Vaskolik me štuje sviet.

Svako jutro ja uranim,
Rano dadem se na rad,
Bezposlice viek se kanim,
Nezua duša mi za jad.

Svadare me uzbok prati
Preslica i meki lan,
Domaćom se pjesmom krati
U mom domu noć i dan.

I ja dragog imam svoga —
Omili mi njegov čar,
Jer i njemu pošlje Boga,
Jeste narod prvi mar.

Hrvatski mi samo zbori,
Hrvatski mi pjeva pjev,
Za Hrvatsku samo gori,
Hrvatski mu duše sjov.

A nedjeljom knjigu čita,
Svaki po njoj ravna rad,
Polja su nam puna žita,
Zrela grožđa vinograd.

Takvog vojna sam željela:
S neba došć mi taj dar,
S toga mlada sam vesela —
Bogu hvala za taj har!

A. K.

Franina i Jurina.

Fr. Od prijatelja mi Jurina sam pobih sledeće pismo:

„Dragi Franino!

„Da se za menom neskonduješ, javljam ti, da se nabodim zdrav i vesel u Poreču. Kad se vratim, hoću ti jih povedat, da ćeš pucat od smeha. A dotle dobri božići i dobri blagdani!

„Tvoj JURINA.“

Kako se vidi, moj prijatelj Jurina je najbrže postal deputat, a ja nisam za to ni znal. Neka, neće bit ni on huji, nego mnogi advokati. Samo neznam, čemu se to smeje u Poreču, kad nam od tamo nedolaze, nego najveć žalostni glasi!

Knjževne vesti.

U tiskarnici Zanoničevoj u Spljetu stalo se raditi o novom izdanju hrvatskoga prevoda „Trebnika ili Rituala Rimskog.“ Ta će vest bit ugodna navlastito našim rodoljubnim župnikom, koji se nedaju kukavno talijančiti, jer znadu da i njihov duhovni rad ostaje bezuspješan, ako ga skroz ne začinja živa i mila rieč, što izlazi iz narodnog srca.

Radostni smo uz to naviestiti, da se je i s naše strane, piše „Narodni List“ zadarski, u tom pogledu odavna odlučilo priteći u pomoć bogoljubnomu puku. U tiskarnici našega lista već su mal da ne dotiskano *Sv. Mise, koje se pjevaju po hrvatskih župah.* Ova knjiga, neobhodno potrebna narodu i svećenstvu, bit će gotova prije mladog ljeta. Tiska se na debeloj hartiji, velikimi i jasnimi slovima, i jeftino će se prodati.

NOVINSTVO.

Poziv na predplatu.

Koncem tekućega mjeseca izteče predplata „Primorca“, pa pozivajuć gg. predplatnike na njenu obnovu, budi nam dopušten kratak ozir na prošlost.

Potrebo našega primorsko-županijskoga naroda utisnule su domaćim rodoljubom misao o izdavanju lista, a znatna,

množina prijateljab, koja nam se na prvi poziv odazvala, uvjerava nas, da se je ta misao uvukla u sve slojeve naroda, i želeć napredovati podupirao je narod naš tjednik.

Tečajem pako minulog vriemena osvjedočismo se, da nam uz ovako sužen novinarski djelokrug nije moguće obuhvatiti ciel narodnji život, pa toliko liepih idejeh, koje su sve dozrele za javnu razpravu, moradosmo s materijalnih tih zaprieka duboko u srden zakopati.

Te dvie istine svedoše nas na misao, da list dva puta na tjedan izdajemo.

Program nam je isti u svakoj struci, jer su nam iste potrebe, isti duh narodnjega mišljenja; samo ćemo na trgovačko-pomorsku granu svratiti osobiti trud, jer nam prijatelji-strukovnjaci taj izdašne pomoći obrekoše, i jer je ta grana izvor našem javnom životu, a i živac budućoj snazi pučanstva primorja i županije.

Umoljavamo prijatelje narodnje stvari, da nam list razgrane u narodu, pa ako je „Primorac“ sudjeno živjeti samo u vršenju zadaće svoje, nas objimlje nada, da će ju složan narod složnim radom i izvojevati.

„Primorac“ izlazi dva puta na tjedan, i to u sriedu i subotu u jutro, a ciena mu je za cielu godinu fr. 8.— na pol godine fr. 4.— na četvrt godine fr. 2.—

Predplatu prima administracija „Primorca“ u Kraljevici.

Uredništvo „Primorca.“

Različite vijesti.

* Dvaest i peta ljetnica vladanja našega svjetloga cara i kralja svjetkovala se u svojoj državi s ovo i s one strane Litave veoma sjajno oduševljeno i srdačno od svih austro-ugarskih naroda i stališah. Nj. veličanstvo je proslavilo taj svoj liepi dan tim, što je svim nearetnikom, koji su se za vrijeme njegova vladanja učinili krivci izdajstva i uvrede njegove osobe, ili članovah carske obitelji, dalo otvoriti tamnice, oprostivši jih ostale kazne illi kaštige.

* Carevinske vieće je držalo u ovo petnaest danah dvie izvanredne sjednice, pa pristalo na popravak, što ga je učinila gospodska kuća na zakonu o podpori, što se ima dati trgovini i obrtnosti od onih 80 milijunah, koji će se uzajmiti na radun države.

* Tršćanski sabor je u jednoj od svojih prošlih sjednica zaključio većinom glasovah, da nemari ustrojiti posebnu stolicu slovenskoga jezika na srednjih učilišćih u Trstu, premda to zahtjeva §. 19., na koji su se pozivali zastupnici okolice, a i nekoji gradski. Vidi se, da taj nevoljni paragraf ima jednaku vrijednost svagdje, gdje se radi o Slavenih.

* Trgovina grada Trsta. Prošle godine 1872. upeljalo se u Trst po moru trgovačke robe u vrijednosti od 156 milijunah 893,245 for., a po kopnu 93 milijunah 974,377 for. — Izpeljalo se pako iz Trsta po moru 97 milijunah, 682,580 for., a po kraju 99 milijunah, 440,590 for.

* Istranska željeznica počet će se na skoro graditi, jer je ministarstvo stalo jurve nabavljati sve za tu svrhu potrebite sprave. Tomu se radujemo i zato, što će naš tamošnji puk imati liepu priliku, da zasluži koji krajcar u ovoj gladoj godini.

* Na pazinskoj gimnaziji bi imenovan za ravnatelja g. Maschka, bivši profesor u Trstu.

* Trgovačko austro-ugarsko brodovlje brojilo je koncem 1872. godine 772 velika broda na jadra, a 97 na paru, to jest, paroplovah illi vaperah.

* Mihovio Dr. Klaić nije bio ovjerovljen za poslanika u carevinskom vieću, ali se ufamo, da će se izpuniti prorocanstvo zastupnika Pavlinovića, koji je njegov izbor sjajnim hrvatskim govorom branio, pa da će ga naša braća Dalmatinci opet izabrati i u Beč poslati.

* Petardi. Večer pred carevom ljetnicom i na samu ljetnicu su nekoji lopovi ovdje u Trstu i u Gorici upalili nekoliko petardah, to jest, puščana praha na tvrdo u papir nabijena i omotana. Nesreća se nije dogodila nikakva, nego samo što su povreskala stakla na dućanih i u kućah, kojim je bila namienjena ta lopovština, i mimoidući se sviet od treska uplašio.

* Premetačina. Čuje se, da su ovih danah bili prometani od strane policije stani kod više osobah u Trstu i u Gorici, jer da je na njih sumnja, da su prigodom 25. carevo ljetnice petarde palili i nekakva izdajnička pisma izdali i razstali.

* Našu braću Čeha je stigla velika nesreća. Njihovi su se zastupnici razdvojili na dvio stranke, od kojih se jedna tvrdo drži staroga prava českoga, a druga bi htjela, da se u nečem popusti. Ufamo se, da će se svi kao braća što skorije opet složiti, bilo u jednoj bilo u drugoj misli.

* Željeznička nesreća. Na karlovačko-riedskoj željeznici dogodila se 7. t. m. u jutro grozna nesreća. Vlak namo, što je iz Rleko polazio prema Karloven, kod postaje Medja sklao je van iz kolotečine, to se prekoturio pod cestu u duboku dolinu, gdje su od 43 putnika ostala tri na mjestu mrtva, a skoro svi drugi ranjeni tko više tko manje. Iloć se, da je taj nesreći kriva strašna bura, što je biesnila ono jutro. Od teško ranjenih umrla su u riedskoj bolnici druga tri.

* Iz Ugarake dolaze još jednako hrdjavi glasi. A toga nam je veoma žao, jer poradi magjarske nevoljalosti trpi tamo i naš narod, ni kriv ni dužan. Deak poradi bolesti da je izručio poslanništvo.

* U Franceskoj je vojnički sud odsudio glasovitoga generala Bazaina na smrt, jer je prigodom zadnjega rata s Niemci izdao na bojnom polju svoj narod. Nego ta odsuda je od predsjednika države bila promienjena u 20 godinah tamnice, a general Bazain ima već sada preko 65 godinah, pa bogzna hoće li već ikad slobodu uživati. Dobro mu stoji!

Sn tršćanskoga tržišća.

Kako se moglo predvideti, žitna se ciena opet podigla sa 2—3%, i sva je prilika, da neće tako skoro pasti. I kolonjalna roba kao takodjer i lies poskočit će u cieni. — Dobra pšenica od 116 a prodavala se po f. 9.50—10.50; kukuruz f. 6.15—20. — Cent kafa Rio f. 66—72; — cikvara tučena f. 21.25—22; — orih f. 9.50—12; vosku f. 105—117; — mandolah dalm. f. 33.50—34; smokvah dalm. f. 7; — kozah i to volovjih i kravjih ovdašnjih f. 80—85; dalm. ist. bosn. f. 77—80, telećih f. 130—132, janjećih domaćih 100 kom. f. 100—105, dalm. pako f. 60—70, a zecjih. f. 25.30; — loju domaćega i dalm. f. 24.50; maslu f. 51—54; — masti am. f. 29—32; slanino am. f. 28.75—29; treskah (bakalara) f. 16—18. — Barilo ulju dalm. ist. f. 30 sa odbitci. — Vina ist. i dalm. na tržišću malo, al zato neprestano dolazi iz Hrvatske, koje se i vrlo dobro prodava.

Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 1 — 15 Decembra 1873.

NOVCI.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Caraki dukati (cekini)	5.30 ^{1/2}	5.36	5.36	5.35 ^{1/2}	5.35 ^{1/2}	5.35	—	—	6.35	5.35	5.35	5.35	5.35	—	5.34	—
Napolioni	9.10	9.10	9.11	9.10	9.10 ^{1/2}	9.11 ^{1/2}	—	—	9.11	9.11 ^{1/2}	9.12	9.12 ^{1/2}	9.12 ^{1/2}	—	9.11	—
Lire Ingleske	11.51	11.50	11.51	11.50	11.50	11.45	—	—	11.48	11.48	11.48	—	11.48	—	11.49	—
Strebro prid (aggio)	108.15	107.50	108.35	108.35	108.50	108.30	—	—	108.35	108.50	108.50	108.50	108.50	—	109.15	—